

Obvodný úrad miestnych národných výborov v Račiciach 1945 – 1950

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	Obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1571_10264	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Obvodný úrad miestnych národných výborov v Račiciach	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1945 – 1950	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	1,15 bm (75 kusov úradných kníh, 6 archívnych škatúl spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Obvodný úrad miestnych národných výborov v Račiciach	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Národné výbory vznikli na území Slovenska počas druhej svetovej vojny na základe ústavného dekrétu prezidenta republiky č. 18/1944 zo 4. decembra 1944 o ustanovení miestnych a okresných národných výborov. Počas Slovenského národného povstania fungovali národné výbory ako ilegálne orgány revolučnej ľudovej moci. V priebehu roku 1944 až do oslobodenia v roku 1945 vznikala sieť okresných a miestnych revolučných národných výborov spätých s činnosťou ilegálnej Slovenskej národnej rady. Stali sa nositeľmi štátnej moci a správy, ktorých činnosť sa opierala o smernice Povereníctva SNR pre veci vnútorné č. 339/1944/I	Dejiny správy pôvodcu

		<p>z 27. septembra 1944 o organizácii a kompetencii revolučných národných výborov.</p> <p>Oslobodenie Československa Sovietskou armádou znamenal začiatok nového obdobia vo vývoji národných výborov. Podľa nariadenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 26/1945 zo dňa 4. apríla 1945 sa vo všetkých obciach na Slovensku ustanovili národné výbory ako orgány verejnej moci, na ktoré prešla právomoc, ktorú predtým vykonávali obecné zastupiteľstvá, obecná rada, starosta obce a obecný alebo obvodný notár. Po zrušení obvodných notárskych úradov vznikli obvodné úrady miestnych národných výborov a namiesto obecných notárskych úradov vznikli úrady miestnych národných výborov. Na základe dočasného organizačného poriadku vydaného Poverením pre veci vnútorné č. 6633/2-II/1-1945 z 15. novembra 1945 vykonávali miestne národné výbory svoju pôsobnosť prostredníctvom pléna, rady, predsedu, miestnych komisií a úradu MNV alebo obvodných úradov MNV.</p> <p>Obvodný úrad miestnych národných výborov v Račiciach prevzal agendu zrušeného Obvodného notárskeho úradu v Račiciach a pôsobil pre tieto obce obvodu: Dolné Vestenice, Dvorníky nad Nitricou (dnes Nitrica), Horné Vestenice, Nitrianske Sučany a Račice (dnes Nitrica). V roku 1947 bol celkový počet obyvateľov obvodu 3446. Úrad bol orgánom pomocným, výkonným a podliehal Okresnému národnému výboru v Prievidzi a poverenictvu vnútra. Ako výkonný orgán vybavoval všetky písomné podania miestnych národných výborov spadajúcich do jeho pôsobnosti. Podával posudky a návrhy v odborných záležitostiach, plnil uznesenia a opatrenia orgánov MNV, príkazy, nariadenia, dožiadania dozorných orgánov a vyšších úradov. Vedúci neskôr prednosta úradu bol zároveň tajomníkom MNV a povinne sa zúčastňoval na zasadnutiach pléna a rady ako zapisovateľ ale hlasovacie právo nemal. Ako štátnemu úradníkovi mu prináležalo aj rozhodovacie právo v matričných záležitostiach, do ktorých MNV nemal právo zasahovať. Vedúcim Obvodného úradu MNV v Račiciach bol po celú dobu fungovania úradu až do jeho zániku v roku 1950 Štefan Jurík.</p> <p>Zákonným článkom č. 14 Slovenskej národnej rady z 28. januára 1949 o územnej organizácii okresov na Slovensku bol v Nitrianskom kraji zriadený nový okres Partizánske, do ktorého boli od 1. februára 1949 včlenené aj obce OÚ MNV v Račiciach: Dolné Vestenice, Dvorníky nad Nitricou, Horné Vestenice, Nitrianske Sučany a Račice. Zriadením krajov však organizácia úradov MNV a obvodných úradov MNV narušená nebola. V roku 1950 boli zamestnancami úradu Michal Mikula, Viliam Mihál, Božena Hesterení a funkciu obvodového tajomníka vykonával Ladislav Podlucký.</p> <p>Činnosť obvodných úradov miestnych národných výborov trvala až do ich likvidácie v roku 1950 podľa § 30 vládneho nariadenia č. 14/1950 Zb. o organizácii miestnych národných výborov. Na základe tohto nariadenia boli právomoci Obvodného úradu MNV v Račiciach presunuté na jednotlivé miestne národné výbory, čo znamenalo zánik úradu. Obvodný úrad</p>	
--	--	--	--

		MNV v Račiciach bol oficiálne zrušený 11. septembra 1950 na základe výmeru KNV v Nitre č. 173-11/9-1950-I/1. Zápisnice z ustanovujúcich schôdzí nových MNV v obciach obvodu sa nezachovali.	
3.2.3.	Archival history	<p>Spisová manipulácia Obvodného úradu MNV v Račiciach nebola osobitne upravená. Platil kancelársky poriadok pre obce a obecné a obvodné notárske úrady, vydaný uhorským ministerstvom vnútra č. 126 000/1902 B.M., ktorý upravoval spisovú službu obvodného úradu MNV. Vedúci, prednosta obvodného úradu MNV viedol registratúrny denník, nazývaný ako podací protokol (administratívny, všeobecný), do ktorého zapisoval všetky podania, či už prišli miestnemu národnému výboru alebo priamo obvodnému úradu MNV. Neprotokolovali sa tie záležitosti, pre ktoré sa museli viesť evidencie, zápisnice obecných orgánov, komisií, doručky, zbierky zákonov a nariadení, úradné vestníky, oznamy. Zvlášť sa viedli protokoly pre dôvernú agendu, pričom pre označenie spisov sa používala nejednotne skratka „prez“ (prezidiálne) alebo „dôv“ (dôverné).</p> <p>V roku 1948 vydalo Povereníctvo vnútra zásady kancelárskej služby vo vnútornej správe pod č. 162/210-I/2-1948 a dočasný spisový plán č. 162/211-I/2-1948 vydaný Povereníctvom vnútra platný od 1. januára 1949 pre ukladanie písomností podľa desatinného triediaceho systému. Napriek tomu, že bol vydaný dočasný spisový plán, tento sa na úrade nepoužíval. Počas celého obdobia existencie úradu sa spisy neoznačovali registratúrными značkami a boli ukladané chronologicko-numericke. Došlé spisy boli od roku 1946 označované prezentačnou pečiatkou s nápisom Obvodný úrad NV Račice. Po vybavení sa spisy ukladali do spisových obalov, na ktorých bolo poznačené o aký typ spisov ide, číslo spisu lomené rokom vzniku. Na konci roka sa vybavené spisy sústreďovali do spisovne úradu (dnes registratúrne stredisko).</p> <p>Osobitné oddelenie tvorila účtovná agenda, ktorú tvoril v rámci roka súbor písomností ako rozpočet, záverečný účet, majetkový inventár, pokladničné denníky viažuce sa k hlavnej knihe obecného hospodárenia. Samostatným oddelením agendy obvodného úradu miestnych národných výborov bola matričná agenda, ktorá nie je súčasťou fondu. Počas likvidácie jednotlivých úradov MNV a obvodných úradov MNV väčšina odstupujúcich vedúcich úradov roztriedila písomnú produkciu podľa pertinencie k jednotlivým obciam a odovzdala ustanoveným miestnym národným výborom. Mnohé písomnosti boli uložené v nevyhovujúcich priestoroch, v pivniciach alebo na povalách, čo bolo často príčinou znehodnotenia, torzovitosti alebo straty dokumentov. Vykonaním previerok zamestnancami archívu sa v súvislosti s kompletizovaním fondov notárskych úradov a úradov MNV dostala do archívu väčšina fondov Ú MNV a OÚ MNV.</p> <p>Agendu Obvodného úradu MNV v Račiciach najskôr prevzal do archívnej úschovy Okresný archív v Partizánskom (dnes Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany) v roku 1957.</p>	Dejiny archívneho fondu

		V roku 1962 v zmysle pokynov Slovenskej archívnej správy MV SSR v Bratislave boli písomnosti úradu predislokované do Okresného archívu v Bojniciach.	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Dňa 20. júla 1962 Okresný archív v Bojniciach prevzal do trvalej úschovy z Miestneho národného výboru v Nitrici písomný materiál Obvodného úradu MNV v Račiciach a zaevidoval ho v prírastkovej knihe pod číslom 99. Odovzdaných bolo 19 úradných kníh z obdobia rokov 1945 – 1951, 26 balíkov a 11 fasciklov spisov 1945 – 1958, 4 protokoly z rokov 1945 – 1958 a 4 indexy 1945 – 1958, ktoré boli uložené v priestoroch archívu na Bojnickom zámku. Z prevzatého materiálu boli archívami vyčleňované písomnosti chronologicky spadajúce do obdobia rokov 1945 – 1950. Dokumenty po roku 1950 boli zaradené do fondov jednotlivých MNV obvodu. Druhý prírastok zo dňa 21. augusta 1962 prevzatý archívom z Miestneho národného výboru v Nitrianskych Sučanoch bol zaevidovaný pod prírastkovým číslom 104. Išlo o účtovný materiál z rokov 1945 – 1950 v množstve jeden balík.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	Archívny fond Obvodného úradu MNV v Račiciach je neúplný. Evidenčné knihy a dôverné registratúrne pomôcky sa vo fonde nezachovali vôbec. Dôverné (prezidiálne) spisy uložené v jednej škatuli sa zachovali len z roku 1950. Hlavným ťažiskom informácii pre poznanie dejín obcí obvodu sú spisy administratívne, zastúpené ročníkmi spisov 1945 – 1950. Obsahujú dokumenty týkajúce sa zásobovania obyvateľov, prihlášok a úhrad vojnových škôd, zahŕňajú zoznamy padlých obetí, odvečených obetí ako aj zoznamy navrátilcov z koncentračných táborov. Na hospodársky vývoj poukazujú výkazy poľnohospodárov, výkazy poľnohospodárskych zvierat, písomnosti týkajúce sa elektrifikácie obcí obvodu, výstavby vodovodu v Horných Vestenicich, stavieb verejných budov v Dolných Vestenicich alebo rôzne štatistiky obyvateľstva.	Obsah a rozsah archívneho fondu
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Fond hrubo usporiadal Štefan Paninár, archivár Okresného archívu v Partizánskom v roku 1957. Ďalšie vnútorné vyradovanie a hodnotenie dokumentov bolo uskutočnené v roku 1963 archívami Okresného archívu v Bojniciach pri spracovávaní fondu. Nie je známe, aké dokumenty boli z fondu vyradené.	Vyradovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Fond je uzavretý a prírastky sa neočakávajú.	Možné prírastky

3.3.4.	System of arrangement	<p>Archívny fond tvorí spolu 38 inventárnych jednotiek uložených v 9 škatuliach. Sprístupnený je združeným inventárom v štruktúre:</p> <p>Obvodný úrad miestnych národných výborov v Račiciach:</p> <p>I. Spisový materiál Spisy a) dôverné (prezidiálne) b) administratívne</p> <p>II. Účtovný materiál Účtovné knihy 1. Dolné Vestenice 2. Dvorníky nad Nitricou 3. Horné Vestenice 4. Račice 5. Nitrianske Sučany 6. Obvodný úrad MNV Račice</p> <p>Pri spisoch je inventárnou jednotkou celý ročník spisov. Účtovné knihy sú v rámci jednotlivých obcí zoradené chronologicky. Súbor písomností účtovnej povahy viažucich sa k hlavnej knihe za jeden rok je samostatnou inventárnou jednotkou, takisto ako ostatné účtovné knihy jedného kalendárneho roka.</p>	Spôsob usporiadania
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovať so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language/scripts of material	slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics	dobrý	Fyzický stav

	and technical requirements		a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Okresný archív Prievidza v Bojniciach. Oľga Bražinová, Jozef Bilčík: Obvodné úrady miestnych národných výborov 1945 – 1950, skupinový inventár, Bojnice, 1963, evid. č. 536. Štátny okresný archív Prievidza v Bojniciach. Jozef Bilčík, Oľga Bražinová, Marta Gašparovičová: Úrady a obvodné úrady miestnych národných výborov III. (1940) 1945 – 1950 (1953), združený inventár, Bojnice 1994, evid. č. 4128.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne, pracovisko Archív Bojnice, Tehelná 18, 972 01 Bojnice.	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Obvodný notársky úrad v Račiciach 1867 – 1945 (1952) Okresný úrad v Prievidzi 1923 – 1945 Okresný národný výbor v Prievidzi (1918) 1945 – 1990 (1991) Miestny národný výbor v Dolných Vesteniciach 1950 – 1990 Miestny národný výbor v Dvorníkoch nad Nitricou 1950 – 1959 Miestny národný výbor v Horných Vesteniciach 1946 – 1990 Miestny národný výbor v Nitrianskych Sučanoch 1947 – 1990 Miestny národný výbor v Račiciach 1950 – 1960	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publication note	Bilčík, Jozef – Obert, Štefan – Vitek Ernest. <i>Spríevodca po okresných archívoch v Nitre, Prievidzi a Topolčanoch</i> . Bratislava: Slovenská archívna správa, 1975, 542 s. <i>Informatívny spríevodca štátnych archívov Slovenskej republiky II/2</i> . Bratislava: Ministerstvo vnútra SR, odbor archívniectva a spisovej služby, 2001, 346 s. Kolektív autorov: <i>Monografia Dolné Vestenice</i> . Martin: Neografia, a.s., 2019, 265 s.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	V roku 1963 bol fond spracovaný a sprístupnený zamestnancami Okresného archívu v Bojniciach Oľgou Bražinovou a Jozefom Bilčíkom, ktorí k nemu vyhotovili inventár. V roku 1989 Marta Gašparovičová fond reinventarizovala a pristúpila k zmenám v uložení na základe metodického pokynu AS MV SSR z 9. februára 1982. Zápisnica o zrušení Obvodného úradu	Informácia o spracovateľovi a spracovaní

		MNV Račice z roku 1950 bola z fondu OÚ MNV Račice vyčlenená a zaradená do fondu Miestneho národného výboru v Račiciach. Opis fondu vyhotovila Eliška Kolečanská v apríli 2021.	
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	26. 04. 2021	Dátum vyhotovenia opisu